

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

10 september 1997

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heren Georges Cardoen, Leonard Quintelier,
mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche en de heer John Taylor —

houdende het behoud en de vrijwaring van de veldkapellen en calvaries

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ons mooie Vlaamse platteland wordt op vele plaatsen getooid met een veldkapel of een calvarie. Het zijn de tastbare tekenen van een grote volksdevotie die onze streek onmiskenbaar kenmerkt. Veel van die kapellen en calvaries zijn ware pareltjes in het landschap. Zij zijn in de dorpen, gemeenten en steden beeldbepalende elementen in het landschap, dorpsgezicht of straatbeeld, niet alleen door hun constructie, maar heel vaak ook door hun groene omgeving.

Veel van die cultuurhistorische bouwwerken hebben in het verleden een belangrijke rol gespeeld in het dagelijks leven van duizenden Vlamingen. Bij een groot aantal van de monumenten wordt vandaag de dag nog aan verering gedaan onder de vorm van novenen en processies. Slechts een heel klein deel verkreeg in het verleden de status van beschermd monument.

Vaak worden deze kapellen en calvaries, vrijwillig, onderhouden door enkele buurtbewoners. In andere gevallen echter ontbreken deze helpende handen, en begint de langzame aftakeling en het verval van wat eens een prachtig dorpsgezicht is geweest. Als in dat geval niet wordt ingegrepen door de Vlaamse overheid, dreigen veel van de kapellen en calvaries te verkommeren en te verdwijnen. Ook dat hebben we de laatste jaren met lede ogen moeten vaststellen.

Dit voorstel van decreet wil een aanzet zijn tot een beter instandhoudingsbeleid voor de talrijke veldkapellen en calvaries die ons Vlaams platteland zo typeren. De indieners willen de gemeentebesturen de mogelijkheid bieden een inventaris op te stellen van de veldkapellen en calvaries op hun grondgebied. Die inventaris moet vergezeld zijn van een prioriteitenlijst waarin de gemeente aangeeft wanneer bepaalde herstellingswerken zullen worden uitgevoerd, en wat die zullen kosten. Voor het aanleggen van de inventaris en het uitvoeren van de nodige renovatiewerken kan een premie van het Vlaams Gewest worden verkregen. De inventaris, de prioriteitenlijst en het uiteindelijke renovatiedossier moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse minister bevoegd voor landenschappen. Veldkapelletjes en calvaries zijn immers onlosmaakbaar verbonden met het landschap dat zij sieren.

Door hun bescheiden omvang en hun grote aantal kan het volgens de indieners niet de bedoeling zijn

de renovatie van veldkapelletjes en calvaries te doen verlopen volgens de beschermingsprocedures die bestaan voor monumenten. Die procedures zijn immers te complex en te tijdrovend, en staan geenszins in verhouding tot het door de indieners beoogde doel. Vandaar dat een specifieke decretale regeling noodzakelijk is.

De indieners van dit voorstel van decreet vinden het dus ook belangrijk dat de administratieve procedure die voor het verwerven van de renovatiepremie moet worden doorlopen, zo eenvoudig en doorzichtig mogelijk wordt gehouden. Alleen op die manier kan dit voorstel van decreet een werkelijke stimulans zijn voor de gemeentebesturen om, met minimale procedurale verplichtingen, daadwerkelijk werk te maken van het instandhouden en renoveren van onze veldkapelletjes en calvaries.

Commentaar bij de artikelen.

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit decreet betreft de vele kapellen en calvaries die zich in ons Vlaamse landschap bevinden. Een exclusieve voorwaarde voor een renovatiepremie is dat de kapel door het publiek moet kunnen worden bezocht. Een calvarie moet aan de openbare weg gelegen zijn en dus voor iedereen zichtbaar zijn. Op die manier wordt vermeden dat constructies op afgesloten domeinen voor een premie in aanmerking komen. De indieners van dit decreet willen op die manier het openbare karakter van de veldkapellen en calvaries garanderen.

Het al dan niet eigendom zijn van de gemeente verandert de mogelijkheden om een premie te krijgen niet. Een andere eigenaar moet zich wel vooraf schriftelijk akkoord verklaren met de renovatie.

Artikel 3

Dit artikel omschrijft de bedoeling van dit decreet : wat er ons nog rest aan veldkapellen en calvaries in Vlaanderen instandhouden en renoveren. Dit

decreet sluit perfect aan bij de intentie van de Vlaamse regering om de rijke variatie aan landschappen in Vlaanderen voor de toekomst te verzekeren. Het voert een spoedprocedure in om de veldkapellen en calvaries voor teloorgang te behoeden.

Artikel 4

Dit artikel biedt gemeentebesturen de mogelijkheid om een inventaris aan te leggen van de kapellen en calvaries op hun grondgebied. De opname in een dergelijke inventaris is noodzakelijk om bij latere renovatie een eventuele renovatiepremie te kunnen krijgen. De vorm van de inventaris wordt geregeld door een besluit van de Vlaamse regering.

Volgens de indieners moet de inventaris voor elke kapel of calvarie ook een voorstel tot renovatie bevatten met een concrete beschrijving van de werken die moeten worden uitgevoerd en een gedegen raming van de kostprijs daarvan. Samen met de prioriteitenlijst van artikel 5 moeten die gegevens de minister bevoegd voor landschappen de mogelijkheid geven om de nodige schattingen te doen inzake budgetten en dergelijke. De opname in de inventaris is voor de eigenaar ook een intentieverklaring om de kapel of calvarie in goede staat voor het nageslacht te bewaren.

Artikel 5

Dit artikel schrijft een prioriteitenlijst voor bij de inventaris van artikel 4. In de prioriteitenlijst geeft het gemeentebestuur aan in welke volgorde en in welke uitvoeringsjaren de renovatie van de verschillende kapellen en calvaries wordt gepland. Het niet-uitvoeren van een geïnventariseerde renovatie heeft geen gevolgen voor de mogelijke premies voor andere renovaties.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt de procedure die door de gemeenteraad moet worden gevolgd bij het opstellen van de inventaris en de prioriteitenlijst. De gemeente onderwerpt de inventaris en de prioriteitenlijst aan een openbaar onderzoek volgens de daarvoor geldende regels. Beide worden vervolgens bekrachtigd in de eerstvolgende gemeenteraad.

Artikel 7

Dit artikel regelt de goedkeuring van de inventaris en de prioriteitenlijst door de minister bevoegd voor landschappen. De minister beschikt over 3 maand om de inventaris en de prioriteitenlijst te beoordelen. Als er binnen die termijn geen beslissing wordt genomen, worden de inventaris en de prioriteitenlijst als goedgekeurd beschouwd, en is de gewestbijdrage, zoals beschreven in artikel 8, verworven.

Artikel 8

Dit artikel bepaalt dat gemeentebesturen voor het opstellen van een inventaris een éénmalige bijdrage in de inventarisatiekosten kunnen ontvangen. Het kan worden verwacht dat gemeentebesturen zich voor die taak zullen laten bijstaan door externe deskundigen zoals architecten, studiebureaus en dergelijke. De bijdrage bedraagt, naar analogie van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, 80 % van de inventarisatiekosten, en bedraagt maximaal 800.000 fr.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een renovatiepremie.

Tot de renovatie wordt ook het herstel van de aanplantingen die een geïntegreerd deel uitmaken van de veldkapel of calvarie gerekend. De indieners beogen daarmee dat typische landschapselementen die deel uitmaken van de gerenoveerde constructie worden hersteld of aangeplant zoals hagen en heggen, houtwallen, dreefjes, alleenstaande monumentale bomen en dergelijke.

Artikel 10

Dit artikel regelt de definitieve goedkeuring van het renovatiedossier door de bevoegde minister. De minister heeft opnieuw drie maand de tijd om een beslissing te nemen over het renovatiedossier. Als de premie wordt geweigerd, kan de aanvrager een nieuw renovatiedossier indienen.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt de hoogte van de renovatiepremie. De uitbetalings- en controlemodaliteiten worden geregeld door een besluit van de Vlaamse regering.

Georges CARDOEN

Leonard QUINTELIER

Maria TYBERGHIEN-VANDENBUSSCHE

John TAYLOR

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1. veldkapel : een kleinschalig gebedshuisje gelegen aan de openbare weg, dat al dan niet eigendom is van een gemeente, en dat door het publiek kan worden bezocht ;

2. calvarie : religieus kruisbeeld in bas-reliëf of volle sculptuur, dat al dan niet eigendom is van een gemeente ;

Artikel 3

Dit decreet regelt de instandhouding en de renovatie van de veldkapellen en calvaries gelegen in het Vlaamse Gewest.

HOOFDSTUK II

Inventarisatie

Artikel 4

De gemeenten maken een inventaris van de te herstellen veldkapellen en calvaries op hun grondgebied. De Vlaamse regering bepaalt de vorm van die inventaris.

De inventaris bevat ten minste een lijst met het ligingsplan van de bedoelde constructies, een recente foto, een beschrijving van de noodzakelijke uit te voeren werken, en een bestek van de geschatte herstellingskosten.

Als een kapel of calvarie niet tot het gemeentelijke patrimonium behoort, moet ook een getekende verklaring worden gevoegd bij de inventaris waarin

de eigenaar verklaart akkoord te gaan met de geplande renovatiewerken. De eigenaar verbindt er zich toe de veldkapel of calvarie voor het nageslacht te bewaren.

Artikel 5

De inventaris wordt vergezeld van een prioriteitenlijst die aangeeft in welke volgorde en in welk werkingsjaar de veldkapellen en/of calvaries zullen worden gerenoveerd. Het niet-uitvoeren van een geïnventariseerde renovatie brengt de mogelijke premies voor andere geplande renovatieprojecten niet in het gedrang.

Artikel 6

De gemeente onderwerpt de inventaris en de bijhorende prioriteitenlijst aan een openbaar onderzoek van 30 dagen. Na die termijn beslist de gemeenteraad in zijn eerstvolgende vergadering over de goedkeuring van de inventaris en de prioriteitenlijst, rekening houdend met de opmerkingen uit het openbaar onderzoek.

Artikel 7

De inventaris en de prioriteitenlijst die door de gemeenteraad werden goedgekeurd, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de minister bevoegd voor landschappen. De minister beslist binnen 90 dagen over de goedkeuring van de inventaris en de prioriteitenlijst. Als hij geen beslissing neemt binnen deze termijn worden beiden als goedgekeurd beschouwd.

Artikel 8

Gemeenten waarvan de inventaris zoals bedoeld in artikel 7 werd goedgekeurd, hebben recht op een éénmalige gewestbijdrage van 80 % van de bewezen inventarisatiekosten, met een maximum te indexerende bedrag van 800.000 frank. De uitbetalings- en controlemodaliteiten worden vastgelegd door de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK III

De renovatieprocedure

Artikel 9

Binnen de perken van de voorziene begrotingskredieten kunnen kapellen of calvaries die zijn opgenomen in een goedgekeurde inventaris, bij renovatie overeenkomstig de bijhorende prioriteitenlijst, in aanmerking komen voor een renovatiepremie.

Om in aanmerking te komen voor een renovatiepremie stelt de aanvrager een gedetailleerd renovatiedossier op waarvan de vorm door de Vlaamse regering wordt bepaald. Tot de renovatie wordt ook het herstel van de aanplantingen die een geïntegreerd deel uitmaken van de veldkapel of calvarie gerekend.

Artikel 10

Het renovatiedossier wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de bevoegde minister die 90 dagen de tijd heeft om er een beslissing over te nemen. Als hij geen beslissing neemt binnen deze termijn wordt het renovatiedossier als goedgekeurd beschouwd. De goedkeuring van het renovatiedossier impliceert dat de renovatiepremie wordt toegekend.

Artikel 11

De Gewestelijke renovatiepremie voor instandhoudings- en herstellingswerken bedraagt 40 % van de werkelijke gemaakte kosten. De uitbetalings- en controlemodaliteiten worden vastgelegd door de Vlaamse regering.

Georges CARDOEN

Leonard QUINTELIER

Marie TYBERGHIEN-VANDENBUSSCHE

John TAYLOR
